

Lausuntopyyntö VM079:00/2012

Kunta- ja aluehallinto-osasto

11.3.2013

Jakelussa mainituille

Lausuntopyyntö metropolialueen esiselvityksestä

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Hallitusohjelman mukaan kunta- ja palvelurakennerekaisujen merkitys korostuu metropolialueella. Hallitusohjelman mukaan tarve metropolialuetta koskevalle erilliselle laille selvitetään.

Hallitus linjasi 5.6.2012 iltakoulussa kuntauudistuksen jatkovalmistelua metropolialueen osalta siten, että alueella tarvitaan sekä kuntarakenteen muutoksia että jonkin tyyppistä metropolihallintoa. Hallitus päätti selvittää erilaiset vaihtoehdot metropoliratkaisuksi alueen yhteisen suunnittelun ja ohjauksen tueksi erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymyksissä, sekä kilpailukyvyyn vahvistamiseksi ja segregaaation ehkäisemiseksi. Hallitus päätti käynnistää työn esiselvityksellä, jossa kartoitetaan tulevat kuntajakoselvitysalueet ja erilaiset vaihtoehdot metropoliratkaisuksi.

Valtiovarainministeriö nimesi 21.8.2012 esiselvityksen toteuttamiseksi kuusi selvityshenkilöä, joiden toimeksianto päättyi 28.2.2013. Esiselvitystyötä ohjasi heinäkuussa 2012 asetettu johtoryhmä, jonka toimikausi päättyi 28.2.2013. Metropolipolitiikan neuvottelukunta on ollut mukana esiselvityksen valmistelussa toimien sen seurannasta vastaavana toimielimenä.

Esiselvityksen tavoitteena oli kartoittaa osana kuntauudistusta ja yhteistyössä alueen kuntien kanssa alueen kuntajakoselvitysalueet sekä vaihtoehtoiset mallit metropolihallinnoksi ja tämän osalta yhteisesti hoidettavat tehtävät, vaihtoehdot päätöksenteon organisoimiseksi sekä tehtävien rahoitusvaihtoehdot.

Selvityshenkilöiden väliraportti julkistettiin 11.1.2013. Tämän jälkeen järjestettiin kuulemiskierros alueen kunnille. Selvityshenkilöt esittivät lopulliset ehdotuksensa alueen hallinnon rakenteiden kehittämistä 5.3.2013 julkaistussa loppuraportissa.

Metropolialueen esiselvityksen loppuraportissa selvityshenkilöt esittävät toimeksiantonsa mukaisesti vaihtoehdot alueen tuleviksi kuntajakoselvitysalueiksi sekä näihin kytkeytyvät vaihtoehdot metropolihallinnon malleiksi. Lisäksi selvityshenkilöt ovat suositelleet yhtä mallia. Raportissa on myös arvioitu erityisesti päävaihtoehtojen 1 ja 2 toteutuksen vaikutuksia eri näkökulmista.

Selvityshenkilöt ehdottavat kolmea seuraavaa vaihtoehtoista mallia, joista kaksi ensimmäistä ovat päävaihtoehtoja.

1. Suurkunnat ja sopimusyhteistyö
2. Vahvat peruskunnat ja vaaleilla valittu metropolihallinto.
3. Vahva vaaleilla valittu metropolihallinto ja vaihtoehtoiset kuntarakenteet

Selvityshenkilöt suosittelevat toteutettavaksi mallia *Vahvat peruskunnat ja vaaleilla valittu metropolihallinto*.

Vaihtoehdot on tehty ottaen huomioon metropolialueen kehityksen ennusteet vuoteen 2030. Vaihtoehtojen perusteluina ovat mm. seudun kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistaminen, yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve, arjen sujuvuuden turvaaminen (työssäkäynti, asiointi ja liikkuminen), asuntomarkkinoiden ja asumisen toimivuus, maahanmuuton hallinta ja työvoiman varmistaminen sekä segregaaation ja alueen eriytymisen estäminen.

Selvityshenkilöiden tuli ehdotuksia tehdessään ottaa huomioon hallitusohjelman linjaukset, hallituksen asettamat yleiset reunaehdot sekä linjaukset kuntauudistuksesta. Ehdotusten tuli olla perusteltuja alueen kokonaisedun näkökulmasta. Selvitystyö on koskenut alueen vapaaehtoisen yhteistyön piiriin yleisemmin luettavia 14 kuntaa. Selvityshenkilöillä oli mahdollisuus tehdä myös ehdotuksia, jotka koskevat 14 kunnan ulkopuolisiakin kuntia.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa metropolialueen esiselvityksen loppuraportista sekä lausumaan erityisesti seuraavista kysymyksistä niin metropolialueen kokonaisedun kuin lausuntoa antavan tahon näkökulmasta:

1. Selvityshenkilöiden esittämät vaihtoehtoiset mallit kuntajakoselvitysalueiksi ja näihin kytkeytyvät metropolihallinnon mallit 1-3 vaikutuksineen

- Lausunnonantajia pyydetään arvioimaan
 - mikä tai mitkä vaihtoehtoista malleista vastaavat metropolialueen erityisiin haasteisiin parhaiten aina 2030-luvulle saakka
 - mikä tai mitkä vaihtoehtoista malleista olisivat tarkoituksenmukaisia toteuttaa metropolialueen kokonaisedun näkökulmasta
- Lausunnon antajia, erityisesti kuntia, pyydetään arvioimaan
 - vaihtoehtoisissa malleissa (1-3) esitetyt ehdotukset kuntajakoselvitysalueiksi, jotka lausuntoa antavaa kuntaa koskevat.
 - vaihtoehtoisissa malleissa (1-3) esitetyt metropolihallinnon mallit sekä näiden osalta erityisesti 1) eri malleissa esitetyt metropolihallinnon tehtävät, 2) eri malleissa esitetyt päätöksenteon järjestämisen vaihtoehdot sekä 3) eri malleissa esitetyt rahoitusvaihtoehdot.
 - lausunnoissa toivotaan tarkasteltavan esitettyjen eri kuntajakoselvitysalueiden sekä eri metropolihallintomallien mahdollisuuksia ja riskejä, etuja ja haittoja sekä vaikutuksia
 - esitetyt ehdotukset osakuntaliitoksiksi. Tätä arvioita pyydetään erityisesti kunnilta niiden osaliitosesitysten osalta, jotka kuntaa koskevat.

2. Selvityshenkilöiden ehdotuksiin liittyvät aluerajaukset

- Lausunnonantajia pyydetään arvioimaan vaihtoehtoisia malleja (1-3) metropolialuetta koskevan aluerajauksen ja sen tarkoituksenmukaisuuden osalta.

3. Selvityshenkilöiden esittämien vaihtoehtoisten mallien toteutus ja jatkovalmistelu

- Erityisesti kuntia pyydetään lausumaan
 - minkä vaihtoehtoisen mallin (1-3) jatkovalmisteluun ja toimeenpanoon kunta olisi valmis osallistumaan.
- Mikäli lausuntoa antava kunta ei näe mahdolliseksi jatkovalmistelua esitettyjen mallien (1-3) osalta, kuntaa pyydetään
 - perustelemaan näkemyksensä sekä
 - esittämään, minkä kuntien kanssa kunta voisi toteuttaa kuntajakoselvityksen
 - esittämään näkemys ja perustelut sellaisesta metropolihallinnon mallista, jonka jatkovalmisteluun ja toimeenpanoon kunta olisi valmis osallistumaan.
- Lisäksi lausunnonantajia, erityisesti kuntia, pyydetään lausumaan
 - olisiko kunta valmis selvittämään yhdessä muiden kuntien kanssa omalla kustannuksellaan liitoksen toteuttamista vai olisiko kunta valmis osallistumaan ministeriön käynnistämään ja kustantamaan erityiseen kuntajakoselvitykseen
 - missä aikataulussa kuntajakoselvitys voitaisiin toteuttaa ja mistä ajankohdasta lukien kuntarakennemuutokset voisivat astua voimaan
 - missä aikataulussa metropolihallintoa koskeva jatkovalmistelu tulisi tehdä ja mistä ajankohdasta lukien mahdollinen metropolihallinto voisi aloittaa toimintansa

4. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

- Muut kysymykset ja asiat

Lausuntoa antavia tahoja pyydetään kiinnittämään huomiota siihen, että ehdotuksia ja malleja vaikutuksineen tulee arvioida oman kunnan/organisaation näkökulman ohella metropolialueen kokonaisuuden näkökulmasta käsin.

Kunnat voivat toimittaa oman lausuntonsa ohella myös haluamiensa kuntien kanssa yhteisen lausunnon.

Lausunnot pyydetään toimittamaan **viimeistään 22.5.2013** klo 16 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi.

Metropolialueen esiselvityksen rinnalla valmistellaan mm. sosiaali- ja terveydenhuollon

uudistusta sekä valtionosuusuudistusta. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamista erwa-alueittain arvioivien selvittäjien ehdotukset on määrä julkistaa 19.3. Selvityshenkilö Arno Miettisen alustavat ehdotukset valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta sisältyvät 12.2.2013 julkistettuun muistioon, joka löytyy valtiovarainministeriön internetsivuilta.

Päivi Laajala
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Lisätietojen antajat

Päivi Laajala, valtiovarainministeriö, p.040 4827046, etunimi.sukunimi(at)vm.fi
Inga Nyholm, valtiovarainministeriö, p. 040 760 5524, etunimi.sukunimi(at)vm.fi
Auli Valli-Lintu, valtiovarainministeriö, p. 050 430 8113, etunimi.sukunimi(at)vm.fi
Olli Maijala, ympäristöministeriö, p. 040 585 8792, etunimi.sukunimi(at) ymparisto.fi

Lisätietoja:

Metropolialueen esiselvitys

http://www.vm.fi/vm/fi/05_hankkeet/0107_kuntauudistus/10_metropoli/index.jsp

VOS-uudistusmuistio

http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja_puheet/01_tiedotteet/20130212Selvit/name.jsp

Sosiaali- ja terveysministeriön palvelurakennemuudistus-sivut

http://www.stm.fi/vireilla/kehittamisohjelmat_ja_hankkeet/palvelurakennemuudistus

Liitteet Liite 1. Metropolialueen esiselvitys – loppuraportti (Metropoli meille kaikille)

Jakelu Espoon kaupunki
Helsingin kaupunki
Hyvinkään kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Keravan kaupunki
Kirkkonummen kunta
Mäntsälän kunta
Nurmijärven kunta
Pornaisten kunta
Sipoon kunta
Tuusulan kunta
Vantaan kaupunki
Vihdin kunta
KUUMA-seutu

Porvoon kaupunki

Lohjan kaupunki
Siuntion kunta
Inkoon kunta
Karkkilan kaupunki

Suomen Kuntaliitto
Valtioneuvoston kanslia
Ulkoasiainministeriö
Oikeusministeriö
Sisäasiainministeriö
Puolustusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ympäristöministeriö
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Uudenmaan liitto
Päijät-Hämeen liitto
Hämeen liitto
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
Helsingin erityishuoltopiiri
Uudenmaan ja Etelä-Hämeen erityishuoltopiiri
Kärkulla samkommun
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä OMNIA
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Luksia
Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland
KT Kuntatyöntajat
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty
Kunta-alan unioni
Tekniikka ja Terveys KTN
Toimihenkilöiden neuvottelujärjestö TNJ
AKAVA
STTK
SAK
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
MTK
Keva
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta
Elinkeinoelämän keskusliitto
Helsingin seudun kauppakamari
Helsingin seudun Suomen Yrittäjien aluejärjestöt
Suomen Yrittäjät
Keskuskauppakamari
Suomen evankelis-luterilainen kirkko

Suomen ortodoksinen kirkko
Folktinget
Kansallinen Kokoomus rp.
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue rp.
Perussuomalaiset rp.
Suomen Keskusta rp.
Vasemmistoliitto rp.
Vihreä liitto rp.
Suomen ruotsalainen kansanpuolue rp.
Suomen kristillisdemokraatit (KD) rp.
Ammattiosajien kehittämissyhdystys AMKE
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Suomen nuorisovaltuustojen liitto
Allianssi ry.
Nuorisoasiain neuvottelukunta
Suomen Kotiseutuliitto
Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY
Helsingin seudun liikenne HSL
Helsingin seudun yliopistot, edustajana metropolipolitiikan neuvottelukunnassa
vararehtori Kimmo Kontula (Helsingin yliopisto)
Helsingin seudun ammattikorkeakoulut, edustaja metropolipolitiikan
neuvottelukunnassa rehtori Jaakko Tarkkanen (Laurea-ammattikorkeakoulu)
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA
Greater Helsinki Promotion Ltd
Culminatum Innovation Ltd